Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 7-го ЧЕРВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, JUNE 7, 1984 No. 107. VOL. XCI.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС У ДРУГОМУ ДНІ РІЧНИХ НАРАД СХВАЛИВ ЗВІТИ, ПОЧАВ РОЗГЛЯД НОВИХ СПРАВ

Союзівка, Кергонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу у другому дні своїх ювілейних річних нарад на цій своїй виховно-відпочинковій оселі у вівторок, 5-го червня, схвалив звіти головних урядовців та започаткував уже розгляд деяких нових актуальних справ. Звіти схвалено на пропозицію голови Головної Контрольної Комісії мгра Івана Геврика в імені очолюваної ним Комісії.

Звіти головних екзикутивних урядовців

Гол. предсідник Іван О. Флис про успіхи і труднощі. Серію звітування започаткував головний предсідник д-р Іван О. Флис, даючи загальну оцінку праці і стану УНСоюзу в 1983 році та звітуючи про його успіхи і труднощі. Із фінансової точки зору УНСоюз не міг би поступати вперед ліпше — звітував д-р І. О. Флис. Наші активи переступили межу 50 мільйонів долярів, наші прибутки від інвестицій досягнули 8.3% і в 1983 році УНСоюз додав до своїх активів 1,800,000 дол.

В організаційній ділянці розвиток не відповідає тому у фінансовій. Для самого тільки покриття природних і передбачуваних втрат у членстві потрібно щонайменше 4,000 нових членів, але Організаційний Відділ виказує постійне зменшування своєї спроможности зорганізувати їх. У результаті, кількість членства зменшилася на понад 2,000.

Характеризуючи працю поодиноких відділів-департаментів УНС в Головній Канцелярії, звітодавець стверрдив, що працю Рекордового і Фінансового департаментів, яку очолюють головний секретар Володимир Сохан і головний касир Уляна Дячук, в його оцінці можна б окреслити тільки суперлятивним „найвища". Натомість критично оцінив працю Організаційного Відділу та пригадав уже схвалену останньою конвенцією його ліквідацію як рівноправного із Рекордовим та Касовим. Після чергової конвенції в 1986 році головний організатор уже не буде виборним головним екзекутивним урядовцем, але найманим професіоналістом.

Гол. предсідник у дальшому звітував про видавництво, висловлюючися критично про редакцію щоденника та з похвалою редакції тижневика, про Українську Будівлю, про справу злуки з Українським Братським Союзом, яка буде ще окремо на порядку нарад, про Союзівку та про участь УНСоюзу в різних загальногромадських акціях, зокрема у акції „згадки і пригадки іншим" Великого Голоду в Україні у його 50-річчя.

Звіт головного предсідника, як і всіх інших урядовців, був приготований на письмі та переданий усім учасникам нарад перед цими нарадами, а звітодавці ці свої звіти доповнювали ще додатковими інформаціями та заввагами.

Звіти заступників гол. предсідника д-ра Мирона Куропася і Гльорії Пашен. Ці два головні екзекутивні урядовці, як і відсутній на цих нарадах головний директор УНС для Канади сен. Павло Юзик, не є затруднені в Головній Канцелярії і їхні звіти відносилися головно до їхньої репрезентативної праці та участи в нарадах і рішеннях Головного Екзекутивного Комітету.

Звіт головного секретаря Володимира Сохана. Звітуючи за керований ним Рекордовий Департамент, головний секретар у своїх вияcненнях до багатьох статистичних таблиць говорив в основному про багатобічну забезпеченеву службу для членів. Отже звіт В. Сохана, крім основних таблиць руху та стану членства і вияснень до них, включав інформації про вишкільну працю секретарів і організаторів, про вдержування документів і протоколів та ведення обліку членства і ряд інших ділянок праці головного секретаря. Згідно із поданими звітодавцем

(Закінчення на стор. 4)

ВІДБУЛИСЬ КІНЦЕВІ ПЕРЕДВИБОРИ, МОНДЕЙЛ І ГАРТ „ПОДІЛИЛИСЬ" ГОЛОСАМИ

Лос Анджелес. — У вівторок, 5-го червня ц.р., відбулись у п'ятьох стейтах ЗСА кінцеві передвибори, у яких перемогу здобули: у трьох стейтах кольорадський сенатор Гері Гарт, який виграв передвибори в Каліфорнії, Південній Дакоті і Ню Мексіко, і колишній віцепрезидент Волтер Мондейл, який переміг двох інших кандидатів у стейтах Ню Джерзі і Західній Вірджінії. Третій кандидат від Демократичної партії проповідник Джессі Джексон здобув порівнянно мало голосів, а ще менше делегатів майже в усіх названих стейтах.

Згідно з неостаточними ще підрахунками, В. Мондейл здобув 45 відсотків усіх голосуючих демократів в Ню Джерзі і 86 з усіх 107 конвенційних делегатів; Г. Гарт отримав 30 відсотків і, правдоподібно, ані одного делегата, бо демократична процедура приділення делегатів, як слушно заявив Дж. Джексон, вже давно вимагає реформи. Дж. Джексон отримав 23 відсотки голосів, бо тільки приблизно 7 відсотків чорних і пуерторіканців голосували у передвиборах. Жидівські голоси поділилися: 57 відсотків голосували за Мондейлом, а 40 за Гартом.

В Каліфорнії велику перемогу здобув Г. Гарт і за неостаточними ще підрахунками він вже має там 103 делегати. Він переміг також у Південній Дакоті, отримавши 51 відсоток усіх голосів, Мондейл 39, а Джексон 5 відсотків. В Ню Мексіко за Гартом голосувало 47 відсотків виборців, за Мондейлом 36, а за Джексоном 11 відсотків. У Західній Вірджінії переможцем вийшов Мондейл, отримавши 53 відсотки голосів, Гарт 38, а Джексон 6 відсотків. Усіх делегатів у п'ятьох стейтах є 486. Мондейл потребує приблизно половину з цих делегатів, щоб осягнути магічне число 1,967 делегатів, потрібних для номінації у першому голосуванні, хоч з цього досягненого числа деякі делегати можуть перейти в табір іншого кандидата, згідно з правильником Конвенції.

Дж. Джексон, третій з черги кандидат на президента, був дещо розчарований вислідом кінцевих передвиборів і заявив кореспондентам, що все одно плянує оспорювати на Конвенції передвиборчий правильник. Деякі позитивні нотки про В. Мондейла під час його розмови з журналістами, вказують на те, що він, Джексон, плянує відновити приязні відносини з передовим кандидатом і може навіть погодиться на становище віцепрезидента, якщо таке буде йому запропоноване, — кажуть політичні спостерігачі.

В СОЛІДАРНОСТІ З УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ В ЗСА У 20-РІЧЧЯ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШІНГТОНІ

Українська спільнота в ЗСА може гордитися величним осягом побудови пам'ятника українському національному бардові і пророкові Тарасові Шевченкові у Вашінгтоні. Пам'ятник Т. Шевченка став місцем постійних прощ українців в ЗСА і туристів, які приїжджають до столиці цієї країни. Цього року в неділю, 16-го вересня, у 20-ту річницю відслонення пам'ятника колишнім президентом ЗСА ген. Двайтом Д. Айзенгавером, українці Америки могутньою громадою поклоняться тому, хто став рушієм і символом нашого національного відродження, повернув історію України в новому напрямі, хто найповніше та найглибше оцінив славне минуле українського народу й передбачив його велике майбутнє. Цей поклін Т. Шевченкові буде одночасно виявом всегромадського протесту проти російщення України.

Шевченко — поет і маляр, але власне він дав найтвердші основи і найвиразніше спрямовування політичній свідомості українського народу. Дав їй непереможну силу і патос. З тієї сили і з того патосу покоління за поколінням черпають і черпатимуть натхнення й снагу, доки українська людина живе й творить на українській землі.

В добі Шевченка царська Росія тотально російщила Україну та її народ. Шевченко силою свого революційного слова зупинив цей нищівний процес. Він показав своїм сучасникам і всім наступним поколінням, як протиставитися російщенню України та як боротися за свою „правду й волю".

Шевченко не лише започаткував наше національне відродження. Він також накреслив для нього майбутнє. З найбільшим пієтизмом ставився він до великого гетьмана Богдана Хмельницького, але одночасно він єдиний у той час зрозумів трагічну помилку Богданового єднання з Москвою й осудив його за те.

Роки і століття після гетьмана Богдана український нарід платив і платить важко за ту його помилку. І щойно нам, нашому поколінню, і тим, що приходять після нас, припадає роля ту помилку остаточно виправити. Нам і тим, що приходять після нас,

(Закінчення на стор. 4)

„Наше Слово" у Варшаві перестало появлятися

Варшава, Польща. — Газета „Наше Слово", орган Українського Суспільно-Культурного Товариства (УСКТ), помістила у числі з 13-го травня ц.р., повідомлення такого змісту: „Інформуємо, що з приводу труднощів на поліграфічному відтинку „Нашого Слова" (брак лінотипістів), припиняється випуск нашого тижневика на ближче неозначений час."

Очевидно, сталося те, що передбачали вже раніше деякі українські спостерігачі відносин у Польщі. Не треба виключати, що якусь, або може навіть рішальну ролю у справі припинення української газети в одній із сателітних держав, відіграла Москва, тобто теперішні відпоручники Константина Черненка. „Наше Слово" не тільки було лучником поміж українськими громадами, розсіяними по цілій Польщі; але, особливо в періодах частинної відлиги, служило „віконцем" України у більш вільний світ, з якого вістки про життя українського народу на Батьківщині і великої української спільноти в ПНР продісталися на Захід.

Крім газети у Варшаві появлявся додаток до „Нашого Слова", літературний та популярно-науковий журнал „Наша Культура". Оби два видання були добре редаговані і насвітлювали працю й культурний розвиток українців в тій комуністичній державі, пов'язуючи їх з рідною Лемківщиною. У кожному числі газети появлялася одна сторінка писана лемківською говіркою, не згадуючи про те, що культурна спадщина лемків була широко насвітлювана у згаданих виданнях і у щорічному Календарі, який викликав також широке зацікавлення українців в інших країнах вільного поселення.

Українцям в діяспорі слід піднести голос протесту з цього приводу, бо за ліквідацією газети може скриватись думка комуністичних душителів свободи, припинити творче зростання українців в Польщі, і посилити процеси їхньої асиміляції.

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕЗЕНТУЄ НОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПЛЯН

Лондон. — Президент Роналд Реген привіз на економічну вершинну конференцію до Лондону, яка розпочалася в четвер, 7-го червня, новий американський плян, що передбачає спільні дії альянтів в разі великих перебоїв у доставі нафти з Перської затоки.

Згідно з цим пляном, — сказали в понеділок, 4-го червня, речники Адміністрації з Вашінгтону, — Европа і Японія мали б розпочати негайно вживати нафту з їхніх чималих запасів, щоб запобігти раптовому зменшенню нафти в гуртовому і роздрібненому продажі. Цей новий плян сприятиме стабільності цін на нафту й втримуватиме підприємства й індустрію від панічного закуповування нафти на запас, нагромаджуючи в себе приватні запаси „на чорну годину", що в свою чергу захитало б економікою країн Заходу на зразок того хаосу, що панував перший раз під час арабського ембарго на нафту в 1973-74 роках, а другий раз — в 1979 році, коли іранська мусулманська революція звалила владу шаха Різи Паглеві, що зупинило раптово видобування нафти в Ірані й експорт її в першу чергу до Японії та Західньої Европи.

Новий американський плян вносить начебто поправку до вже існуючого договору про розподіл нафти поміж західніми індустріяльними країнами, договору, виконання якого допильновує Міжнародна енергетична агенція в Парижі, і згідно з яким країни Заходу тоді б почали ділитися запасами своєї нафти, коли б світові запаси нафти впали на сім відсотків. Новий плян ЗСА натомість не каже чекати на спад загальних запасів нафти. Цей плян президента Регена виник тепер тому, що у Вашінгтоні зовсім певні, що Іран розпічне дуже швидко „останній і вирішальний бій" проти Іраку, кидаючи через кордон до слабшої за Іран країни велетенську масу вояцтва, спрямовуючи атаку на порт Басра.

Вміжчасі Департамент оборони ЗСА вислав до Савдійської Арабії новий літак типу Авакс, більш удосконалений, ніж чотири інші Аваксі, що вже позичені Савдійській Арабії раніше; він має нові радарні прилади, з допомогою яких можна встановити не тільки місце в повітрі літаків, але й розташування й рух кораблів на водах, тобто вказувати савдійському військовому командуванню докладно на рухи кораблів у будь-якому місці у Перській затоці. Це буде великою поміччю для савдійських охоронних дій нафтових транспортів, бо досі пілоти савдійських літаків, хоч могли бачити, наприклад, ворожі об'єкти на водах затоки, то у великому скупченні інших морських суден поруч не могли з певністю знати, який корабель чий (там є і невтральні судна), і який є найбільш загрожений.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ, 3-го червня ц.р., відбулася традиційна вже і 20-та з черги маніфестація-парада нюйоркців під моттом „Салют для Ізраїля". Очевидно, левину працю у підготовці цієї паради зробили численні жидівські організації і поодинокі активісти. Учасниками паради були десятки тисяч нюйоркців різних національностей, в тому числі багато політичних діячів міста, стейту і федерального Уряду та Конгресу. Репрезентантом Адміністрації президента Роналда Регена на цій параді був Едвин Міс, політичний дорадник Президента і новонайменований генеральний прокуратор. Гостем був також міністер оборони Ізраїля Моше Аренс, який перебуває в ЗСА з офіційною візитою. Крім згаданих були присутні і виступали з короткими привітаннями сенатор Алфонс Д'Амато, посаник Едвард Кач, губернатор Маріо Квомо та інші.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ повідомив, що американський амбасадор в Китайській Народній Республіці Артур Гаммел відкрив вже третій з черги американський консулят в Китаю, тим разом в місті Шеньян. Речники Державного департаменту заявляють, що дипломтичні зв'язки з КНР поглиблюються і китайці також мають в пляні відкрити свої консуляти в ЗСА.

НЮЙОРКСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, яка наглядає за виконанням Гельсінкських угод повідомила кореспондентів, що стан здоров'я Юрія Орлова, дуже погіршився і що існують побоювання чи він видержить тяжкі умови в концентраційному таборі. Кореспонденти, довідавшись про це, шукали вияснення в совєтській амбасаді у Вашінгтоні і совєтській місії до Об'єднаних Націй в Ню Йорку. Речник совєтської місії Анатолій Худяков заявив кореспондентові щоденника „Дейлі Нюз", що він є переконаний, що в „місії немає ані однієї особи, яка могла б щось в тій справі сказати". Крім того Худяков відмовився відповідати на питання чи йому відомо щонебудь про звільнення Орлова і його здоровельний стан.

ДЕЯКІ ПОЛІТИЧНІ діячі ЗСА жартуючи кажуть, що канадський прем'єр-міністер Еліот Трудо напевно хоче отримати Нобелівську нагороду миру, бо дуже старається про загальне замирення в світі, хоч його старання покищо не знайшли позитивного відгуку в Москві й інших комуністичних державах. Продовжуючи свої заходи, Трудо тепер, мабуть під впливом опінії пацифістів і прихильників політики детанту за всяку ціну, хоче переконати Уряд ЗСА, щоб він пішов на далекойдучі концесії для СССР, включно з відтягненням з Европи американських нуклеарних ракет середнього засягу Перцінг-2 і крилатих, у заміну за совєтську згоду знову сісти за один стіл з американцями в Женеві і продовжувати переговори про редукцію міжконтинентальних ракет та іншої зброї, хоч, як кажуть політичні спостерігачі, такі переговори не дають жадної ґарантії на успіх.

РЕЧНИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ президента Роналда Регена побоюються, щоб ситуація в Ель Сальвадорі не погіршилася у зв'язку з пожвавленою активністю лівих і правих елементів. Одні і другі можуть виконати атентат на щойно обраного президента Хозе Наполеона Дюарте, членів його кабінету, чи амбасадора ЗСА в тій країні. Вілліям Кейсі, директор американської Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), перестеріг Дюарте перед такою можливістю, користуючись інформаціями зібраними на території Ель Сальвадору і Нікараґуа.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ погоджується з оцінкою багатьох економістів, що З'єднані Стейти Америки можуть толерувати частинний перерив в доставі нафти з країн Близького Сходу і американський ринок не відчує браків, якщо тільки відбуватимуться спорадичні напади Іраку й Ірану на оливні танкери. Але якщо Іран заатакує оливні склади Савдійської Арабії, яка постачає більшу кількість нафти до ЗСА, то в Америці могла б знову розпочатись нафтова криза і довгі черги власників автомобілів перед газоліновими станціями.

Влаштовують вищий курс гри на бандурі

Торонто. — В днях від 24-го до 29-го червня тут відбудеться курс гри на бандурі для заавансованих бандуристів, що його влаштовує Товариство Українських Бандуристів під патронатом Української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка. Ансамбль Бандуристів ім. Хоткевича в Торонто організує його та гоститиме учасників цього курсу.

В програмі курсу включається вища техніка гри на бандурі, сольовиконання, збагачення репертуару кожного учасника та практичні і теоретичні лекції вдосконалення мистецького сценічного виконання. Виклади будуть подані інструкторами УКБ. Мистецьким керівником цього курсу буде Юліян Китастий, керівник Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку. Кошт курсу — 65 дол.

Вечорами буде можливість відвідати фестиваль „Каравана", а після курсу український фестиваль у Бімзвіллі. Кількість учасників буде обмежена. У справі курсу слід звертатися до: Vasyl Korec, 291 Armadale, Toronto, Ont., M6S 3X5; tel.: (416) 763-3422.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ О. АРХІМОВИЧА І Р. КОБРИНСЬКОГО

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує тут в суботу, 9-го червня ц.р., о год. 5-ій по полудні в Домі НТШ, при 63 Четверта авеню, Вечір пам'яті Олександра Архімовича і Романа Кобирнського. Доповідають: д-р Роман Осінчук — „Життєвий шлях Олександра Архімовича", проф. Григорій Гагарин — „Олександер Архімович і його науково-дослідна праця", проф. Григорій Лужницький — „Роман Кобринський і НТШ", інж. Роман Яримович — „Роман Кобринський як лісник".

Помер проф. С. Вожаківський

Мейплвуд, Н.Дж. — В середу в ранніх годинах, 6-го червня 1984 року, помер після тяжкої хвороби, св. п. проф. Симон Василакі-Вожаківський, політично-громадський діяч, виховник, диригент, церковний активіст, член багатьох українських центральних і льокальних організацій, співорганізатор Спілки Української Молоді (СУМ), голова СУМ в роках 1949, 1952-53, почесний член Центральної Управи СУМ.

Св. п. С. Вожаківський народився в 1911 році на південносхідніх землях України. Під час совєтської окупації був переслідуваний сталінським режимом, за часів німецької окупації був організатором українського підпілля й УПА в східніх областях України.

Панахида буде правитись у п'ятницю, 8-го червня о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвина, 1600 Стайвезент авеню в Юніон, Н. Дж. Похорон в суботу, 9-го червня, о год. 9:30 рано, в українській православній церкві св. Вознесіння в Мейплвуді. Після Богослужби тіло Покійного буде перевезене до Українського мавзолею у Вашінгтоні.

Покійний залишив в жалобі дружину Марію, доньок Світлану і Тамару, сина Юрія з родинами й ближчу й дальшу родину.

ОЛІМПІЙСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

Лос Анджелес. — Український Культурний Центр влаштовує в суботу, 11-го серпня ц.р., о год. 7-ій вечора Олімпійські вечерниці з бенкетом у приміщеннях „Кеставей", при 1250 Гарвард ровд в Бирбенку, Каліф. Ця імпреза запланована з нагоди цьогорічних Олімпійських Ігрищ, щоб дати змогу українцям, а також змагунам українського походження з усіх країн, зустрітись у дружній атмосфері. Замовлення і чеки (30 долярів від особи) треба пересилати на адресу: Ukrainian Culture Center, L.A. c/o Oleh Chaikovsky, 4002 Rand Court Sherman Oaks, Calif. 91423. Tel.: (818) 981-3196.

В Ню Йорку відбудеться панель в честь сл.п. Юліяна Ревая

Ню Йорк (В.Д.). — В суботу, 9-го червня ц.р., заходом Карпатського Дослідчого Центру ім. Ю. Ревая, відбудеться спеціяльний семінар присвячений колишньому прем'єрові Карпатської України та визначному українському патріотові у 5-річчя його смерти.

Семінар, що почнеться в год. 11-ій перед полуднем, відбудеться тут в Українському Інституті Америки при Схід 79-та вулиця і П'ята авеню в Ню Йорку.

В семінарі заплановано вісім коротких доповідей, авторами яких є відомі українські діячі в Америці, які співпрацювали тісно з Покійним. Серед них є чотири його співробітники з часів постання Карпатської України, і уроженці Карпатської України, а саме д-р Степан Росоха, колишній член уряду Карпатської України та заступник голови Сойму; проф. Михайло С. Пап, директор Інституту для студій Совєтського Союзу і Східньої Европи в Клівленді, Огайо; проф. Петро Стерчо, голова Карпатського Дослідчого Центру ім. Ю. Ревая і д-р Василь Вереш, секретар цього Центру.

Між чотирма іншими доповідачами є знані українсько-американські діячі, які співпрацювали з сл. п. Ю. Реваєм від початку його перебування в Америці (1947) аж до його смерти. Ними є д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", який в роках 1938-39 був одним з найчільніших американсько-українських провідників які організували моральну і матеріяльну поміч для Карпатської України; Антін Драган, колишній довголітній редактор „Свободи", який в часі творення Карпатської України перебував в Берліні і знає про працю української еміґрації в Европі для Карпатської України; мгр Іван Базарко і д-р Роман С. Голіят, перший як довголітній екзекутивний директор УККА довгі роки співпрацював з сл.п. Ю. Реваєм в Українському Інституті Америки, в якому Ю. Ревай був екзекутивним директором, і в Комітеті для побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінгтоні; д-р Голіят, відомий український журналіст, роками співпрацював з д-ром Реваєм в Карпатському Дослідчому Центрі та в УІА.

Згідно з рішенням Карпатського Дослідчого Центру, всі доповіді будуть видані друком в окремій книжці разом з іншими матеріялами про сл. п. Ю. Ревая.

В неділю, 10-го червня, о год. 3-ій по полудні, Владика Василь Лостен посвятить хрест-пам'ятник на могилі сл. пл. Ю. Ревая на українському католицькому цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурзі, Н. И.

У СВІТІ

ЗАВОРУШЕННЯ В ПРОВІНЦІЇ Пунджаб у Індії загострилися в останньому часі до такої міри, що центальний уряд до всіх інших заборон долучив ще заборону подорожування, зупинивши всі потяги й автобуси по провінції в неділю, 3-го червня. Воєнний стан був проголошений вже у суботу, коли армія обсадила важливі урядові будівлі й установи, щоб припинити дії „екстремістів" з гіндуської секти сікхів, які борються, як вони кажуть, за „самостійність Пунджабу", або ж принаймні за більшу автономію для тих земель, що їх вони населюють. Сікхи — це секта „дисидентів" від браманського гіндуїзму, що є панівною релігією серед індусів. У заворушеннях, що загострилися два тижні тому (початок цих неспокоїв сягає 1982 року) вже загинуло понад 100 осіб. Уряд Індіри Ґанді заборонив також на два місяці передачу новин про всі події в усіх засобах масової інформації в цій провінції. Проте протягом понеділка й вівторка, 4-го і 5-го червня, продовжувалися далі сутички крайніх сікхів з державним гіндуським військом безпеки в кількох районах Пунджабу, що дало нові жертви в людях по обох сторонах. Особливо тяжкі бої йдуть на терені найбільшої святині сікхів так званого „Золотого Храму" в Армістарі, що його досі боялися чіпати власті Індії, щоб ще більше не завогнювати ворожнечі сікхів до центрального уряду в Ню Дельгі, що його сікхи уважають „окупантом" їхніх земель. Але тому, що ця святиня вже від кількох років служить не тільки постоєм головної квартири незалежницьких сікхів, але ще й сховищем для сікхських революціонерів (уряд зве їх „терористами", а сікхи — „борцями за незалежність" Пунджабу), то уряд Індії не мав іншого виходу, як атакувати збройно святиню, щоб „викурити" звідти повстанців, чи то пак — „терористів". Такі атаки урядових військ внутрішньої безпеки тепер розпочалися проти всіх сікхських святинь, якщо була сильна підозра уряду, що в „незайманості духовної обителі" переховуються бунтівники.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мир опертий на силі

Від Ялтинської конференції у 1945 році і Потсдамського мирового договору, який закінчив Другу світову війну, центральною міжнародною проблемою став великодержавницький совєтський експансіонізм. Повіривши, що розгромлення гітлерівського Третього Райху і заснування Об'єднаних Націй заґарантував „вічний мир", Америка перевела одностороннє роззброєння. Москва використала цю наївну короткозорість, джерелом якої був повний анальфабетизм щодо проблеми Сходу Европи та суті московського большевизму, для пересунення кордонів своєї імперії над Дунай та згодом і над Велтаву. Захід толерував своєю „невтральністю" і здавлення революції на Мадярщині у 1956 році і окупацію Чехо-Словаччини в 1958 році. Проте Захід таки прокинувся зі свого сну, коли наявною стала інтенція совєтського експансіонізму помаршувати до Атлантійського океану. У 1948 році постав оборонний Північно-атлантійський бльок (НАТО) з ЗСА і Канадою, як одинокими позаевропейськими країнами, тепер, після приступлення туди й Еспанії, разом із 16-ти членськими країнами. За традицією головним командувачем збройних сил НАТО є американський старшина — першим був Д. Д. Айзенгавер, — передостаннім був перший державний секретар в Уряді Роналда Реґена Александер Гейґ.

Лідерами членських країн НАТО були і є люди різного формату і різних поглядів і тому й у НАТО не було завжди ідеальної ідилії, — не було її особливо за влади у Франції Шарля де Ґоля, який свою смертельну образу, що його не запросили на Ялтинську конференцію ані не повідомили заздалегідь про плян американсько-британської висадки в Нормандії, виявив ліквідацією американських військових баз у Франції та викинення з Франції головної квартири НАТО, яка перенеслась до Брюсселю. У минулому тижні, — як була вже мова на сторінках „Свободи", — радили у Вашінґтоні 16 міністрів закордонних справ членських країн НАТО разом з генеральним секретарем НАТО Йозефом Люнсом. Хоч на тій конференції виявилася й примирлива супроти СССР течія, яка, — інформує преса, — суґерувала припинення дальшого встановлювання в країнах НАТО американських ракет типу Першінґ, чи навіть виконання такого згідливого жесту супроти Москви, щоб відкликати висланих вже 48 таких ракет, коби тільки спонукати СССР вернутися до переговорів про припинення переґонів у зброєнні і повороту до детанту. — перемогла концепція президента Реґена і державного секретаря Шулца, що кожний подібний примирливий жест в сторону Москви буде там зрозумілий, як капітуляція і слабість Заходу і не принесе користі дійсному мирові. Прийнята одноголосно резолюція ствердила, що найкращою базою для тривкости миру є власна сила. Войовнича заява речника совєтського уряду Зам'ятіна, що „як довго Америка хоче переговорювати з позиції сили — не буде переговорів" — тільки закріпила переконання західніх державних мужів, що лиш сильний західній фронт, репрезентований НАТО, може ґарантувати мир.

Уміжчасі президент Реґен полетів до Европи, де першим його етапом стала Ірляндія. У своїх виступах зараз після прилету на летовищі, потім після церемонії вручення йому почесного докторату в університеті і в ірляндському парляменті Реґен раз-у-раз підкреслював мирний та оборонний характер НАТО і мировий характер Америки, дармащо в совєтській термінології американців називається „імперіялістами". Історичним фактом є, що в цьому сторіччі всі війни, що їх вела Америка, були війнами в обороні загроженої волі чужих народів без найменших власних завойовницьких цілей.

І фактом є, що за останніх чотири і пів-року урядування Реґена, коли прийшло дозброювання Америки, яку Москва „наздігнала і перегнала" в різних родах зброї, СССР не здобув ніякого дальшого поступу у своєму завойовницькому поході по всіх континентах. Коли три з половиною років тому прийшов до влади Роналд Реґен, він дістав жалюгідну спадщину: послаблений до небезпечної межі збройний стан, інфляцію щораз більшою дорожнечею і щораз більшим дефіцитом державного бюджету, напружені відносини з власними союзниками з уваги на неґативні для їхньої господарки наслідки американської економічної кризи, загострені ізраїльсько-арабські відносини, громадську війну в Ливані, наступ вишколюваних на Кубі і Нікараґуа комуністичних партизанів у Сан Сальвадорі. Катастрофа в Ливані сталася з вини міжнародного тероризму: вислано туди не тільки американське військо, але й французьке й італійське з благословенням від Ради Безпеки ОН. Ліквідація загрози комунізму в Ґренаді була великим міжнародним політичним і моральним успіхом. Відносини з союзниками стали кращими за останні 20 років. Подорож до Пекіну виявила також дипломатичну зрілість Реґена на незнаному йому терені. Тепер перемогло його гасло — мир, опертий на силі.

Володимир Душник

40-РІЧЧЯ АЛЬЯНТСЬКОЇ ВИСАДКИ

В дні 6-го червня 1984 року минуло 40 літ від альянтської інвазії окупованої нацистами Европи, висадки зокрема, на французькому побережжі, яка щодо числа збройних сил, операційних плянів тощо, належить до найбільших воєнних виправ, записаних в історії людства.

У спеціяльному відзначенні у французькій провінції Нормандії, де американські і альянтські війська висадились на европейському континенті цього історичного дня, відбулося спеціяльне відзначення, в якому взяли участь президент Роналд Реґен, англійська королева Єлисавета та французький президент Франсуа Міттеран, як теж представники інших союзників протинімецького союзу.

Хоч совєтська делегація взяла участь у врочистих відзначеннях в Нормандії, совєтські політики та історики вже від довгих років ведуть пропаганду для зменшення того історичного значення, пишучи, що рішаючий удар для нацистської Німеччини прийшов не від західніх союзників, а від СССР. Перед цією річницею совєтські редактори і мілітарні знатоки писали, що висадку в Нормандії „зумисне" проволікано, щоб цим нанести більше шкоди Совєтському Союзові! Щобільше, совєтські мілітарні критики гостро засуджують ген. Двайта Д. Айзенгавера та британського польового маршала Бернарда Монтґомері за їхні нібито „невдалі командування" під час інвазії.

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Джан Бирнс повідомляє з Москви про пресову конференцію 1-го червня ц. р., на якій совєтський письменник і журналіст Даніїл Ф. Крамінов, гостро заатакував президента Реґена, що він, мовляв, вживає висадку в Нормандії для „збільшення своїх шансів на вигру президентських виборів" в Америці.

„Просидівши цілу війну в запіллі, далеко від фронту, Реґен нагло рішає, чотири десятиріччя пізніше, відвідати сцени битви, бажаючи зі штучним усміхом артиста, перед телевізійними апаратами не так то здраматизувати як здобути собі славу".

На пресовій конференції один журналіст із Західньої Німеччини запитав, чи совєтські аранжери конференції не можуть дати деякі відповіді на наші питання, як наприклад, чи совєтсько-німецький пакт про ненапад з 1939 року не приспішив вибуху Другої світової війни, починаючи німецькою інвазією Польщі. На це, звичайно, совєтські спонзори конференції не відповіли.

Присутній на конференції ген. Іван Крупченко заявив, що американці втратили під час Другої світової війни тільки 405,000 а британці 370,000 осіб, тоді в одній лиш битві під Прохровкою біля Курська в 1943 році совєтські війська знищили 150,000 німецьких вояків.

Совєтський міністер оборони Дмітрій Ф. Устінов у проголошенні на „День перемоги" 9-го травня 1984 року вилаяв суворо „буржуазних фальшивників історії", які відкидують „знані факти", а саме, що майже 95 відсотків німецьких збройних сил були на протисовєтському фронті до часу висадки в Нормандії.

На думку західніх дипломатів в Москві, ця кампанія ненависти проти західніх союзників, а особливо проти американців, віддзеркалює гострий спротив проти теперішньої закордонної політики Реґена. Теперішню пропаґанду Кремля треба брати в контексті совєтського бойкоту Олімпійських Ігрищ в Лос Анджелесі цього літа; покинення совєтами роззброєневої конференції в Женеві та поведінки совєтських дипломатів із західніми відвідувачами в Москві.

У статті Крамінова є повно поганих епітетів на адресу американців, яких обвинувачується у „злочинних фабрикаціях" історичних фактів, щоб тим робом підкопати і зменшити ролю совєтської армії в знищенні гітлерівської Німеччини.

„Все робиться", писав згаданий совєтський пропаґандист, „для вивищення воєнних зусиль західніх союзників і тим робом пониження і недооцінювання совєтських збройних зусиль в перемозі над Німеччиною".

На закінчення Крамінов сказав, що Америка і Великобританія не тільки, що не стреміли до знищення Гітлера і його змагань до опанування Европи, але навпаки, „їхні банки і монополії допомагали Гітлерові зорганізувати колосальну воєнну машину, тоді коли політика уґодовства перешкоджувала Москві монтувати антифашистську коаліцію в Европі".

Як можна було сподіватися, про всі ці „правдиві історичні факти" Крамінов написав в московській газеті, що називається „Правда".

ЧИСТОТА МИСТЕЦТВА

Любов Волинець

Позакулісова праця в музеї

II

До кожного предмету музей пристосовує відповідні методи консервації та реставрації. Консервація — це затримання процесу розкладання даного предмету, яке починається від часу його постання чи створення. Реставрація — це привернення предмету, який був знищений чи занедбаний до кращого стану.

Хоч не всі предмети можна відновити чи привернути до кращого стану, але за те завжди можна предмет держати в місці забезпеченому від дальшого нищення, стримати його розклад.

Щоб це осягнути, кожний предмет мусить бути приготований до консервування, покладений в безпечне місце позбавлене нищівних складників, постійно бути перевірюване та періодично забезпечуване презерваційними методами.

Місце, в якому предмет переховується, є основним в його збереженні. Вогкі кімнати, легкі до запорошення, повні сильних хемікалів, кислоти, чи мікроскопічних, а то й очевидних комах не є добрим місцем для переховування музейних експонатів. Навіть кімната куди заходять прямі соняшні проміння є шкідливою для предметів. Меблі, в які складаємо експонати теж відіграють важливу ролю в збереженні. Шафи, шухляди — все це мусить бути виготовлене з відповідного дерева, запущене і покрите чи вистелене в середині безкислотним папером, щоб жадні шкідливі речовини не мали доступу до експонатів. Кімнати мусять бути щільно замкнені, вікна забиті, щоб крізь щілини не проходив порох. Охолоджувач у таких кімнатах є конечним, бо він допускає тільки чисте повітря, як теж втримує відповідну температуру та іншого ступеня вологість.

Підготовування правильного схоронища для експонатів — це дуже важлива і відповідальна праця у музеї. На цю ціль мусять знайтися фонди і вжиті правильні матеріяли і методи згідно з прийнятими засадами збереження та консервації, якими послуговуються музеї світу. Найважливішою справою в схоронищах музейних експонатів — це стабільність температури. В кімнатах, де коливання температури та вологости не сконтрольоване — там предмети можуть зазнати великої шкоди, головно такі як дерево, шкіра. Вологість може спричинити плісінь, може розвинутися всякого роду пошесть різновидних шкідників, ржавіння металів та крушіння, знебарвлювання шкіри текстилів тощо. Різні предмети вимагають інакшого ступеня вологости. Тому текстилі не можна класти разом з деревом. У всіх кімнатах, де знаходяться експонати, мусять бути застосовані інструменти, які вказують на стан температури чи вологости та ті, які контролюють чи відповідно стабілізують повітря.

Спосіб, за яким ми складаємо предмети, теж впливає на їхнє збереження. Це головно стосується текстилів, вишивок та різнорідного матеріялу, виготовленого з тканин. Шухляди та шафи, де переховуються тканини, треба вистелити безкислотним папером, це бо забезпечує від проїдання кислотними речовинами ниток тканини чи вишивок. Тканини більших розмірів треба зролювати на валок, який теж покритии безкислотним папером. Зверху зрольовану тканину покривається бавовняним полотенцем для забезпечення від пороху. Більші тканини треба ролювати, а не складати вдвоє, вчетверо чи більше, щоб нитки не тріскали в місцях складки. Менші тканини чи вишивки рівно складаємо в пуделка чи шухляди, які теж вистелені безкислотним папером та виготовлені з безкислотної тектури. Кожний предмет злегка перекладаємо безкислотним папером. Разом складаємо лиш кілька предметів, їх не стискаючи. Експонати мусять лежати вільно і не доторкатися один одного, щоб не було тертя, яке теж ушкоджує тканину.

Великі розміром текстилі як — килими, верети, ліжники, ролюємо на довгі валки та складаємо на спеціяльно збудоване руштовання, прикріплене до стіни. Кожна ролька лежить окремо, щоб одна на одну не натискала та не обтяжувала. Сорочки розвішуємо на вішаках, які обвинені пушистою ватою та безкислотним папером, а то й обшиті полотенцем. У подібний спосіб переховуємо й інші предмети.

Схоронище музейних експонатів в Українському Музеї є одно із найбільш зразкових. За це Музей уже мав ряд похвал та признань від професіоналістів цієї ділянки. Музеї світової слави — Метрополітальний Музей Мистецтва у своїх курсах про музейні схоронища — подає Український Музей як приклад іншим музеям і приводить курсантів оглянути наше схоронище.

Кожний предмет, що його музей приймає до колекції, мусить перейти грунтовну чистку заки його можна скласти в схоронище. Брудні, занечищені експонати не можна мішати з тими, які пройшли консервацію та реставрацію, бо вони тільки б

(Закінчення на ст. 3)

Микола Бараболяк

„НАРОД МАЄ ПРАВО ЗНАТИ!"

Такий сенс статті Івана Кедрина в „Свободі" за 3-тє ц. м. Автор, з'ясувавши вагу вільної інформації для кожного незаховстаного авторитаризмом суспільства, апелює „до верхів нашого суспільства і до широких кіл нашої вільної громади, щоб призадуматися над проблемою засекречування нашого організованого суспільства чи відкриття його для всієї громади". Навіть, коли добро справи вимагає, щоб дечого не виволікати на денне світло, то і тут — далі цитую Кедрина — „від газетного звітодавця вимагається громадської зрілости, яка диктує йому, про що можна і треба, а про що не варто і не вільно писати. Принцип свободи преси і принцип доступу преси до організованих клітин вільного суспільства мусить бути збережений".

Усякому, мабуть ясно, що ред. Кедрин, пишучи про обмежування свободи преси, має на тямці внутрішню цензуру, яка завелась давніше у нас під знаком, „щоб не дражнити", а останніми часами внаслідок заклику органів СКВУ заперестати полеміку, яка вив'язалась у нас унаслідок подій на XIII Конґресі Українців Америки. Стриманість від дискусії в тому питанні мала б допомогти деяким чинникам привернути „єдність" у нашій громаді в ЗСА. Не можна мати нічого проти стриманости і такту преси. Йдеться тільки про межі обмежень. Коли мова про припинення взаємних звинувачень та непристойний і негідний українського журналіста тон дискусії політичних питань, то того роду стрими дуже побажані і така внутрішня цензура вповні виправдана. Того роду заклик треба щиро привітати і такі директиви скрупулятно стосувати. Та це найдалі як такі обмеження можуть сягати. Чому?

Pax Ukrainica — чужий для нас дезидерат. Панував він у нашій громаді в Галичині під Польщею. Хоч існували там попри себе ідеологічно супротивні табори, „революційна" ОУН із авторитарними тенденціями, і демократичний, консервативний, репрезентований УНДО, яскравих зударів між ними не бувало. Але на еміґрації від 1945 року донині — це період загостреної „не-єдности". Пригадаймо тільки консолідаційні заходи під омофором тоді консервативного ДЦ УНРади, щоб показати, що ця „не-єдність" триває у нашій громаді на еміґрації вже 40 літ. На терені ЗСА її приховувалось під плащиком різних „договорень", звичайно між двома відламами ОУН (пригадаймо дует Базарко-Плавюк під покровом американця Добрянського), але партійні герці тривали мимо всього доки на XIII Конґресі чиряк не тріс. Це скоїлось, бо на нашому громадському горизонті в ЗСА дозріли виразно два ідеологічні табори, яким годі бувати під одним дахом. Вони можуть співдіяти в деяких ланках нашого громадського життя, але з уваги на їхню ідеологію мусять жити своїм власним політичним життям. Дехто добачується в тому трагедії. Нічого подібного: прийшов час, усвідомити собі нашу політичну дійсність і не робити з того національної трагедії. Ця подія навіть корисна, бо перестанемо жити у романтичному світі ілюзій. Що було і є сумне в цій справі, то те, що ми в нашому політичному примітивізмі вважаємо, що те, що твориться в ідеологічно протилежному таборі все „чорне", а те, що в нашому все „білюсеньке". Прийшов час усвідомити собі, що толеранція є найважливішою передумовою політичної діяльности у всякій спільноті, яка живе в світі демократії. Вимога накинути тим двом таборам жити в подружжі — є абсурдом. Сепарація конечна, і навіть церковні кола повинні її апробувати. Але як у подружжі найважливішим фактором є діти, і вони не повинні терпіти, коли батьки не годяться, так і громада не повинна терпіти, коли ідеологічно суперечні проводи двох політичних таборів не можуть знайти спільної мови і друться між собою зі шкодою для справи. Як не годиться звинувачувати сепарованих батьків, що вони сякі-такі, так не повинні мати місця взаємні напасті наших політичних таборів, бо „на милування нема силування" і в політиці. В цій нашій громадській „незгоді" йдеться про різні шляхи і методи досягнення нашої спільної мети, а це явище нормальне, і треба б радше дивуватись, коли б ми в нинішніх політичних умовах не шукали політичних розв'язок на різних площинах.

Та одне не дорікати і не звинувачувати, а друге не аналізувати і не доходити до джерел непорозумінь, і не стелити шляхів для більш гармонійного співжиття в громаді, яка як політична еміґрація має деякі зобов'язання: не вільно нам забувати в розгарі контроверсій про наші зобов'язання супроти нашого материка. Як соціологи аналізують питання сепарованих подруж із уваги на громадську вагу тієї інституції, так і ми мусимо вивчати й аналізувати наші політичні явища, в добрій вірі, в почутті відповідальности, і в тому, не вгавати. Злочином є вбивати вільне кружляння політичної думки. У вільному світі ту ролю виконує нині головно телевізія. У нашому суспільстві цю функцію може сповняти, на жаль тільки неупереджений журналіст, і замикати йому уста — це простеляти шлях політичному примітивізмові, який нас далеко у нинішньому інтелектуально софістикованому світі не заведе. Слушно ред. Кедрин протестує проти таких обмежувань, і як сеньйор наших журналістів, має навіть святий обов'язок це робити. Та повторюю: обмін думками

(Закінчення на стор. 4)

Василь Ленцик

НТШ — НЕКОРОНОВАНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

III

Загальні збори Товариства ім. Шевченка 13-го березня 1892 року, передискутували проєкт переміни цього Товариства на Наукове Товариство. Про це написано у звіті, що є поміщений в „Зорі" за лютий 1893 року де сказано: „Товариство ім. Шевченка у Львові осягнуло вкінці бажану від давнішого вже часу ціль — стало товариством науковим, завязком будучої українсько-руської академії наук. (Так бувало у всіх тих народів слов'янських в Австрії, котрі мають свої академії наук, що академії їх поставали з таких товариств наукових, як отсе наше Товариство ім. Шевченка)" „Львівське ц. к. намісництво приняло до своєї відомости дня 16 н. ст. листопада 1892 р. (до ч. 89.560) новий статут тов. ім. Шевченка, а виділ товариства з початком цього року взявся до організації товариства на основі нового статута" („Зоря 1893 ст. 104)

У новому Статуті сказано, що воно має плекати та розвивати науку й штуку в українсько-руській мові, зберігати всякі пам'ятки старинности і предмети наукові України-Руси. Праця мала проводитись по секціях, яких було три: 1. Історично-Філософічна, 2. Філологічна та 3. Математично-Природнича.

Загальні збори Наукового Товариства відбулися за новим Статутом 11-го травня 1893 року. На ньому вибрано виділ і дирекції секцій у такому складі: Олександер Барвінський — голова; Ізидор Громницький — заступник голови; Осип Маковей — секретар і бібліотекар; Кость Паньківський — адміністратор майна; Петро Огоновський і Осип Ганінчак — заступник виділових; та Григорій Величко і Остап Макарушка: Директором Секції Філологічної, Омелян Огоновський, заступник директора Омелян Партицький, секретар Остап Макарушка. Директор секції Історично-Філософічної: Наталь Вахнянин, заступник Кость Левицький, секретар Вол. Коцовський. Директор Природничо-Лікарської секції: Іван Верхратський, заступник директора Щасний-Сельський, секретар Володимар Шухевич. Подали ми імена цих визначних діячів української культури і науки, бо це піонери відродженої української науки.

На перших зборах, уже після нового Статуту, виступив зі словом один із головних діячів Наукового Товариства ім. Шевченка Олександер Барвінський, який у своїй красноречивій мові з'ясував великі завдання, які стоять перед Науковим Товариством. Він говорив (цитую за „Зорею") „Товариство ім. Шевченка стало вогнищем для викликаного з під курної стріхи рідного слова, котре об'явило свою живучість в белетристичних творах новіших українських письменників, в перекладах св. Письма та в перекладах поетичних творів світових ґеніїв. Настала пора тепер підняти нашу мову до научної поваги, перепровадити її через строгу науку і на високостях науки виставити наше національне знамя. Не падаймо духом, що до такого великого діла приступаємо зі слабими силами. Всякий бо почин трудний, всяке велике діло повстає з малого. Тому сміло і бодро пристаймо до сего діла. Маймо надію, що робота наша хоч би яка скромна, але щира й поважна зєднає нашому товариству щиру симпатію і прокинуться на цілім обширі України-Руси щирі робітники, маймо надію, що і між бідолашним народом українсько-руським знайдуться ще засібні люди, що щедрою рукою зложать на жертівнику народнім свої лепти і тим допоможуть, що може хоч нашим дітям доведеться діждати українсько-руської Академії наук, і тоді сповняться Шевченкові слова: „І возвеличимо на диво і розум і наш язик" (Зоря р. 1893 ст. 202).

Ми свідомо навели слова першого голови Наукового Товариства ім. Шевченка, які характеризують ідейний підхід до тих задумів і завдань, які мало виконати Наукове Товариство ім. Шевченка. Багато зі сказаного можна б примінити і до сучасного положення нашого народу і завдань української науки особливо ж Наукового Товариства ім. Шевченка у вільному світі.

Кожне число „Зорі", що його видавало спершу Товариство ім. Шевченка і продовжувало Наукове Товариство, приносить звідомлення про працю НТШ. Ми бачимо, що хоча число наших вчених невелике, ані засобів небагато, але ті наші ідейні вчені стараються всесторонньо розвивати свою працю у трьох Секціях.

Від НТШ появляється відозва до всіх збирати скарби української народної мови, яка так була занедбана ще недавно, що нею говорили тільки на селі, а польська мова була так званою „панською" мовою, вищої кляси, включно з духовенством.

На засіданні Математично-Природничої Секції 21-го січня 1894 року піднесено справу укладення термінології і номенклятури природничої, фізичної, математичної і географічної. Діяльними членами тієї Секції в тих часах були відомі світової слави українські вчені: д-р Іван Полюй і д-р Іван Горбачевський, обидва професори в Празі.

Не маючи своїх університетів, ми не мали змоги розвинути наукової термінології і це велике завдання стояло перед членами Наукового Товариства ім. Шевченка. І наші вчені розуміли вагу цієї справи, бо зразу в початках діяльности НТШ взялись за це важливе діло.

Проблема наукової термінології до різних ділянок знання ще й донині актуальна. Ми знаємо, як за цю справу потерпіли наші вчені, які в час тзв. українізації були взялись розробляти словарі до поодиноких ділянок і за це потерпіли, як „буржуазні націоналісти". Сьогодні ця справа також так само трактується у совєтській Україні, де посильно йде намагання русифікувати українську мову. Отже чистота мови сьогодні є важливою ділянкою праці наших мовознавців членів Філософічної Секції.

Наукове Товариство ім. Шевченка набрало колосального розмаху з приходом до Львова на професуру історії України на тлі історії Східньої Европи проф. Михайла Грушевського з Києва. Цісар австрійський номінував проф. Грушевського на Катедру у Львові рескриптом з дня 1-го квітня 1893 р. Виклади почав Грушевський вже в зимовому семестрі наступного року. Проф. Грушевський скоро включився в працю НТШ. У звідомленні з діяльности в листопаді 1894 року „Зоря" подає, що на засіданні Історично-Філософічної Секції, дня 16-го листопада 1894 року з'явився перший раз проф. Грушевський, якого, в заступстві директора Секції, привітав Сидор Громницький. Секретар Секції Анатоль Вахнянин, як посол до Віденського Парляменту, зрезигнував з директора Секції і на цих же зборах одноголосно вибрано директором Секції проф. Грушевського.

(Продовження буде)

25-річчя появи книжки історичного значення

Михайло Демкович-Добрянський у своїй статті „В Україні щоразу менше українських книжок", надрукованій у місячнику „Наш голос" (ч. 4, 1984), пише, що в Україні „продовжують багатотомні видання Павла Тичини й Максима Рильського, розпочаті минулого року. Вийде 4-томна збірка Миколи Бажана... Троє найбільших поетів радянського періоду, але в цих виданнях не буде їх ранніх творів, коли вони вільно писали без партійного терору. За тими перлинами літератури треба звертатися до антології Юрія Лавриненка „Розстріляне відродження". (До речі в цьому році відзначаємо чвертьсторіччя від появи монументальної книги, що вийшла в польському видавництві в Парижі, яке видає журнал „Культура":

Треба подякувати М. Демковичеві-Добрянському, що він нагадав про 25-літній ювілей антології Юрія Лавриненка, що увійшла в золотий фонд історії української літератури і знайомить дослідника та широкого читача з творами і розстріляних майстрів слова і тих зламаних жертв большевицького терору, ранні твори яки тепер в Україні не друкують.

Склавши антологію „Розстріляне відродження" Юрій Лавриненко виконав свій обов'язок перед історією, вшанувавши пам'ять розстріляних і показавши жорстокість доби, кінця якої ще нема.

Йосип Гірняк

Позакулісові...

(Закінчення зі ст. 2)

наново заразили чисті експонати і вся попередня праця пішла б нанівець.

Оглянувши кожний новоприйнятий предмет рішаємо, які чинники спричинили знищення предмету і стараємося ці причини усунути відповідними реставраційними методами як чищення, прання, направка, запускання презерваційними речовинами тощо. В цій праці важливим є уживати правильні заходи і методи. Іноді з дуже доброї волі, але з незнання ми можемо наробити більше шкоди ніж добра. Наприклад, прання — якщо ми не перевіримо чи нитки тканини пускають фарбу, ми можемо знищити цілий експонат, бо прання не повинно було бути застосоване до даного еспонару-тільки чистка. Застосування правильних метод вимагає специялізаційного знання, розсудливости в рішеннях. Особи, які б хотіли подарувати Музеєві якийсь предмет повинні приносити його в такому стані, в якому він в них знаходиться, а не прати чи чистити на власну руку, бо можуть ушкодити, а то й знищити експонат цілковито.

Важливим аспектом консервації та презервації є періодичне перевірювання усіх предметів чи часом не поширюються шкідники, які б могли поволі, але поступово нищити предмет.

Коли експонат є вже відновлений, прочищений, з ним треба й обходитися у специфічний спосіб. Консерваційні методи кажуть якнайменше доторкатися експонату руками, дуже часто треба вдягати білі бавовняні рукавиці, бо тіло теж видає зі себе кваси, які можуть пошкодити предметові. Якщо над експонатом має відбуватися студія чи потрібно його приготовити на виставку, тоді вся праця мусить бути переведена на чистому столі, покритому бавовняним полотенцем. Такі речі як коробка кави, хемічні олівці, цигарки не сміють бути на тому столі чи навіть поблизу.

Спосіб як експонат виставлений на виставці в музеї теж впливає на його збереження чи навпаки — знищення. Засильне світло може спалювати чи знебарвлювати тканини, дерево, шкіру, тому музеї притримуються устійнених приписів відносно світла. Соняшні промені теж ушкоджують предмети. Розміщення чи розвішення експонатів повинні бути зроблені з якнайменшою шкодою для експонату. Не прибиваємо предмети цвяхами, шпанґлями чи іншими металевими шпильками, які можуть пустити ржу і сплямити предмет навіки. Дуже часто нашиваємо текстилі на тло, з матеріялу який є стовідсотковою бавовною. Пришиваючи, вважаємо, щоб голку пропихати через дірку полотна чи тканини, а не розколювати нитки. Якщо текстилі на виставці звисають, тоді зізаду пришиваємо так звані рукави, в які застромлюємо пластикові дручки. Це робиться для того, щоб, облегшити тягар звисаючої тканини. Всі експонати повинні бути виставлені за склом, щоб відвідувачі не доторкали руками і також, щоб експонат не запорошувався. Предмети не можуть бути виставлені задовго, бо це теж їх ушкоджує. Після виставлення — кожний предмет потребує цілковитого відпочинку.

Методи та способи, якими можемо зберігати музейні експонати є чисельні, їх треба тільки притримуватися та бути послідовними в своїй праці. Чим скорше застосуємо консерваційні та презерваційні методи, тим довше предмет буде існувати.

Поодинокі особи в нашій громаді мають у своїх приватних домах різні автентичні та дорогоцінні зразки народного мистецтва. Вони їх переховують по шухлядах, шафах і вряди-годи виймають їх, полюбуються чи похваляться ними іншим і знову кудись ховають. По якомусь часі виявиться, що речі потріскали, полиняли, молі їх попроїдали і залишилися лиш клаптики. Згодом ці речі опиняються на смітнику. Скільки вартісних предметів з народної творчости в такий спосіб пропало, а скільки ще пропаде.

Чомусь дуже важко усвідомити нашу громаду в тому, як важливим є збереження кожного предмету з народної творчости та забезпечення його існування на довгі роки. Навіть малі клаптики вишивки чи тканини варто зберегти, бо над ними можна робити досліди. Найкраще місце для зразків народної творчости — це музеї, де такі речі є забезпечені від знищення, а теж вони стають доступними для широкого кола глядачів. Не вистачить збирати експонати і тримати їх десь в скрині чи шафі. Їх треба забезпечити від знищення, застосовуючи консерваційні та реставраційні методи, бо інакше ці предмети скорше чи пізніше розлетяться, розпадуться і залишиться тільки слава, що були колись такі речі але їх не стало. Якщо їх не стало, то це у великій мірі через недбальство.

Якщо ми, затривожившись майбутністю нашої громади в Америці, уживаємо різні заходи проти асиміляції, то в такий самий спосіб ми мусимо вжити всі можливі заходи, щоб зберегти зразки нашого народного мистецтва для майбутніх генерацій української громади в діяспорі.

БАГАТО ПРОВІДНИХ демократів надіються, що колишній сенатор з Північної Дакоти Джордж МекҐоверн може відіграти ролю „миротворця" на Конвенції Демократичної партії в липні ц.р., а особливо може погодити між собою двох претендентів на президентське крісло, колишнього віцепрезидента Волтера Мондейла і сенатора Ґері Гарта. Не зважаючи на різниці в поглядах, МекҐоверн залишився у приязних відносинах з обидвома кандидатами і тому він найкраще надається на посередника.

В БУКАРЕШТІ ОРГАН Румунської компартії „Спінтея" помістив довшу статтю про „різниці" між румунською політикою і політикою совєтського бльоку, закликаючи „братерські уряди" до „зменшення напруження". Цікаво, що ця стаття появилася напередодні офіційних відвідин президента Румунії Ніколає Чавшеску в СССР. В статті сказано, що союзники Румунії зі східнього бльоку та СССР атакують Румунію за її відносно „незалежний курс закордонної політики". Що найбільш подразнило Москву і її комуністичних сателітів це проголошення Чавшеску його поглядів на мілітарні проблеми держав Варшавського Пакту, його офіційне відношення до Заходу, його рішення, щоб Румунія взяла участь в Олімпіяді, та, вкінці, його відмова дати румунські військові частини на маневри збройних сил Варшавського Пакту цього літа.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ОЛЕНИ ПАЙКУШ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в українських католицьких церквах:
св. Миколая у Пассейку, Н. Дж., 11-го червня 1984 р., о год. 6:15 ранку;
св. Володимира у Ґлен Спей, Н. Й., 10-го червня 1984 р., о год. 9-ій ранку.

Просимо про молитви за душу Покійної.

У смутку —
донька — ЛЮБА ОСАДЦА з мужем і синами

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що 28-го травня 1984 р. упокоївся в Бозі на 74-му році життя

бл. п. д-р

Олександер Жизневський

народжений в Поршні, пов. Львів, Україна.

ПОХОРОНИ відбулися у Віллінґ, В. Вірджінія з української католицької церкви на місцевий цвинтар.

Залишені в смутку:
ОЛЕКСАНДЕР — син
ЮЛІЯН — брат з дружиною АЛЕКСАНДРОЮ
ВОЛОДИМИР і ЛЮБОМИР — братаничі з родиною
Дальша Родина і Приятелі в Польщі, Венесуелі і ЗСА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Друзями і Знайомими, що 5-го червня 1984 року з волі Всевишнього відійшов у Вічність наш Дорогий ЧОЛОВІК, БАТЬКО та ДІДУСЬ

бл. п.

СИМОН ПЕТРОВИЧ ВАСИЛАКІЙ-ВОЖАКІВСЬКИЙ

відданий син України, рідній Церкві й Родині.

ПАНАХИДА у п'ятницю, 8-го червня 1984 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ЧИН ПОХОРОНУ буде відправлений у суботу, 9-го червня 1984 р., о год. 9.30 ранку в українській православній церкві св. Вознесіння, 650 Irvington Ave., Maplewood, N.J.

Після Служби Тіло Покійного буде перевезено до Українського Національного Мавзолею, Вашінґтон, Д. К.

Опечалені горем:
дружина — МАРІЯ
донька — СВІТЛАНА з мужем ОЛЕКСАНДРОМ і донею МАРҐАРИТОЮ
син — ВОЛОДИСЛАВ з дружиною ЛЮДМИЛОЮ та з дітьмь ДАНИЛКОМ і КАТРУСЕЮ
донька — ТАМАРА
син — ЮРІЙ з дружиною ЛІНДОЮ та дітьми АНДРІЄМ, КАМІЛЕЮ і МАРІЄЮ
племінниця — ГАЛИНА з чоловіком ІВАНОМ та дітьми ПЕТРОМ і ЮРІЄМ з родиною
свати:
МАРҐАРИТА ТОНКОШКУР з родиною
ВАЛЕНТИНА ЯКОВЕНКО з родиною

Родина просить замість квітів, складати пожертви на видавничі та харитативні цілі.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС...

(Закінчення зі ст. 1)

статистичними даними, загальний стан членства та сум забезпечення з днем 31-го грудня 1983 року був такий.

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	13.547	$ 18.937.063
Дорослі	37.153	56.217.434
Акцидентові грамоти	6.782	33.910.000
Разом активні члени	**57.482**	**$109.064.497**
Молодь на випл. забезпеченні і на безпл. продовженні	6.384	5.386.333
Дорослі на випл. забезпеченні і на безпл. продовженні	16.896	14.441.062
Разом неактивні члени	**23.280**	**$ 19.827.395**
Разом усі члени	**80.762**	**$128.891.892**
Додаткові забезпечення		
Забезпечення платника вкладок на грамотах Деп. Молоді	2.997	$ 4.653.500
Подвійне забезп. на випадок смерти в наслідок нещасливого випадку	18.265	29.141.244
Разом додаткові забезпечення		**$ 33.794.744**
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ та їхня загальна сума забезпечення	**80.762**	**$162.686.636**

Звітодавець назвав поіменно всіх померлих у звітовому часі секретарів Відділів, вичислив виконані рішення і ухвали Конвенції та Головного Уряду і назвав ряд плянів на майбутнє, між ними зокрема включення в працю УНС нашого молодого покоління.

„Вичисляючи наші втрати в рядах секретарів Відділів, цих наших союзових трудівників, як і з'ясовуючи наші потреби та пляни діяльности на майбутнє, — звітував В. Сохан, — я неодноразово підкреслював, що УНСоюзові найбільше потрібно саме цього людського потенціялу. Тому і прошу та закликаю всіх членів Головного Уряду допомогти нам включити в ряди нашого членства наше нове покоління та з його рядів заанґажувати до союзової праці тих, які готові з замилуванням, із свідомістю свого покликання та, очевидно, за відповідною винагородою взяти у свої руки та уми стерно долі УНСоюзу. Це нове покоління при кермі нашої установи запевнить світле майбутнє УНСоюзові в його братській, забезпеченевій та загальногромадській діяльности та краще завтра — свободу і незалежність нашому українському народові", — закінчив свій звіт головний секретар.

Звіт гол. касира Уляни Дячук. Свій звіт про керований нею Фінансовий відділ УНС та про розвиток і стан цих фінансів в 1983-му році, звітодавець почала коротким з'ясуванням загального фінансового стану і розвитку в тому часі в країні і на цьому тлі фінанси УНСоюзу.

До багатьох фінансових таблиць свого звіту дала відповідні вияснення і коментарі, м. і. стверджуючи:

Загальна сума прибутків УНС у 1983-му році виносила 8,905.350 дол., що було на 479,618 дол. або 5.7% більше, ніж у попередньому році. На цю загальну суму прибутків склалися вплиби: 2,937,719 дол. із членських вкладок (на 45,290 дол. менше від попереднього року), але найбільшу суму в прибутках, бо 4,073,097 дол. становили прибутки із відсотків від інвестицій, що в звітовому часі були на 388, 856 дол., або 10.5% більші, як у попередньому році.

Загальна сума видатків УНС у звітовому 1983-му році виносила 7,034.382 дол і була на 110,785 дол. менша від суми видатків у попередньому році.

Гол касир Уляна Дячук в дальшому подала відповідні виснення та коментарі до таблиць про прибутки дому УНС, „Свободи" і Союзівки, про прибутки і видатки УНС у Канаді, про виплати членам — їх було на суму 2,827,032 дол., і вкінці основні виснення про загальне майно УНСоюзу та його фінансові зобов'язання.

Гол. касир Уляна Дячук закінчила звіт загальним ствердженням:

„Цього року УНСоюз відзначає своє 90-річчя. Бувши найстаршою і найбільшою українсько-американською братською організацією, він може гордо дивитися взад не тільки на свої фінансові, але і на культурні й публіцистичні та громадські осяги. Хоча УНСоюз спрямовує свою діяльність у користь своїх членів, але він все давав почини для матеріяльної і моральної допомоги Рідному Краєві. Матеріяльна поміч складалася з пожертв організації та членів для Рідної Школи, Просвіти, сиріт, визвольної боротьби та багатьох інших цілей.

Моральну допомогу УНСоюз виявляє своєму українському народові тим, що сам плекає та намагається збагачувати новими досягненнями багато з тих духово-культурних вартостей, що їх створив та збагатив ними світову скарбницю наш український народ за тисячу років своєї християнської історії, та які так жорстоко і безпощадно нищив у минулому і продовжує нищити сьогодні комуно-московський ворог-окупант. Рівночасно УНСоюз дає свій замітний багатобічний вклад у постійне поширювання правди про Україну й український народ та його прагнення і змагання та рівночасно виявляти перед своїми співгромадянами і перед світом продовжуваний цим ворогом-окупантом голокост України в усіх його видах і формах.

З великою мережею Відділів, Окружних Комітетів та десятками тисяч членів УНСоюз, за допомогою „Свободи" і Українського Тижневика, плекає українську культуру, традиції та старається передати їх черговим поколінням".

Звіт головного організатора Степана Гавриша. Подібно, як і звіти головного секретаря і головного касира, звіт головного організатора базований на багатьох статистичних таблицях про поодинокі ділянки організаційної праці та її результати. Основну статистику цього звіту становить таблиця приєднаних у звітовому 1983-му році нових членів та їх сума забезпечення в поодиноких місяцях:

ЧИСЛО НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЇХ СУМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У 1983 РОЦІ

Місяць	Число членів	Сума забезпечення	В тому АДД
СІЧЕНЬ	147	$308,000	11
ЛЮТИЙ	158	430,500	17
БЕРЕЗЕНЬ	243	505,000	17
КВІТЕНЬ	163	446,000	12
ТРАВЕНЬ	133	402,500	6
ЧЕРВЕНЬ	148	405,000	4
ЛИПЕНЬ	167	428,000	22
СЕРПЕНЬ	131	476,500	15
ВЕРЕСЕНЬ	117	334,500	8
ЖОВТЕНЬ	177	852.000	56
ЛИСТОПАД	188	729,000	65
ГРУДЕНЬ	373	1,751.000	151
Разом	**2,145**	**$7,068.000**	**384**

Свої статистичні дані звітодавець попередив загальними інформаціями про численні та різноманітні організаційні кампанії, які не завжди кінчалися сподіваним і побажаним успіхом, у більшості із - можна б сказати - незалежних від Організаційного відділу причин.

Звітодавець з вдячністю і признанням назвав цілий ряд відданих союзових діячів, секретарів і організаторів, які доклали багато зусиль для організаційного розвитку УНСоюзу. Ст.Гавриш, як і головний предсідник Іван О. Флис, заступник гол. предсідника Мирон Куропась та інші урядовці вважають, що в теперішньому часі і стані забезпеченевого ринку головною організаційною проблемою всіх забезпеченевих установ є вишколені професійні організатори.

Звіти головних радних. Головні радні: Галина Олек-Скатт Тарас Шмагала, Андрій Джула, Іван Одежинський, Евген Іванців, Володимир Гавриляк, Володимир Квас, Текля Мороз, Андрій Кейбіда (якого гол. предсідник Іван О. Флис та всі приявні привітали і вшанували з його відзначення як Лицаря Ордену св. Георгія) Анна Гарас, Тарас Максимович, Василь Дідюк, Василь Пастушок і Роман Гатарський звітували про свою працю в терені, про репрезентацію УНС у їхніх громадах і округах та про практичну організаційну працю (гол. радний Василь Пастушок у звітовому часі приєднав понад 100 нових членів, побиваючи всі дотеперішні організаційні рекорди), висловлюючи при цьому свої побажання і поради для посилення праці і успіхів УНСоюзу в поодиноких ділянках його активностей. Деякі із звітодавців висловили свої завваги до теперішньої ситуації в українсько - американській громаді та становище і ролі УНСоюзу.

Звіти головних контролерів. Головні контролери закінчили серію звітів, інформуючи про свою перевірку поодиноких Департаментів та ділянок УНСоюзу: Нестор Олесницький - Фінансовий відділ, Анатолій Дорошенко - Корпорація Дому УНС, Богдан Гнатюк - Союзівка, о. протопресвітер Степан Біляк „Свобода", й Іван Геврик, голова Головної Контрольної Комісії, - Рекордовий і Організаційний Відділи. Він Іван Геврик, подав також загальний звіт очолюваної ним Головної Контрольної Комісії, стверджуючи, що все діловодство є в повному порядку, а подані екзекутивними урядовцями звіти мають повне потвердження у відповідних документах, отже запропонував прийняття цих звітів, що і схвалено після дискусії, в якій забирали голос більшість учасників нарад та деякі почесні члени Головного Уряду.

Звернення...

(Закінчення зі стор. 1)

історія поставила невідхильне завдання: раз назавжди вирватися з російського ярма, раз назавжди вийти з російської орбіти! Власне це є найбільшим завданням українського народу в теперішній добі.

В час, коли в Україні вільне слово закуване в кайдани, а тих, хто має мужність його висловлювати, КГБ переслідує ув'язненням, каторгою і психологічними тортурами, вільна громада американських українців піднімає масовий протест проти біологічного і духового нищення українського народу:

- проти переслідування, арештів, заслань, драконських присудів та фізичного нищення українських патріотів за оборону національних і людських прав та культурних вартостей України;
- проти насильного російщення українських родин, молоді, шкільництва, студентства і всього національного і культурного життя;
- проти безоглядного нищення української історичної пам'яті та спадщини, її ограблення і фальшування;
- проти нищення української духовости і підірвання біологічної субстанції народу творенням т. зв. „совєтського народу" і демографічним перемішуванням національностей в СССР;
- проти погрому Української Православної і Католицької Церков та інших віроісповідань;
- проти колоніяльного визиску України та введення новітнього кріпацтва для селян України;
- проти зведення українського культурного процесу до рівня побутовости і провінційности.

Організуючи могутню всегромадську маніфестацію — протест проти етноцидної політики Москви в Україні, в пов'язанні з ім'ям генія українського народу Тараса Шевченка у 20-річчя побудови йому пам'ятника у Вашінгтоні, Крайовий Комітет, в якому співдіє організована українська спільнота в ЗСА, під протекторатом НТШ, УККА і УАКР, заплянував також концерт української пісні в репрезентативній залі Кеннеді Центру у Вашінгтоні та наукову конференцію про російщення України.

Успішне здійснення цього великого задуму пов'язане із значними фінансовими витратами. Тому Крайовий Комітет закликає українську громаду переводити збірки на місцях та пересилати датки на адресу: Shevchenko Monument Anniversary Committee, 63 Fourth Ave., New York, N. Y. 10003.

Маніфестуючи перед пам'ятником Шевченка у Вашінгтоні, мусимо ще раз і ще раз зложити незламну обітницю: В обличчі спільної, найбільшої в житті українського народу цілі — звільнення з совєтсько-російського імперського ярма та відбудови суверенної і соборної ні від кого незалежної держави українського народу — ми стоїмо і стоятимемо єдиним спільним фронтом. Ніхто й ніщо не зуміє поділити нас. Російщенню України ми протиставимо з'єднані зусилля українців у вільному світі, невід'ємної частини українського народу. Разом усі в неділю, 16-го вересня 1984 року, у Вашінгтоні маршуємо, разом будемо працювати, разом осягнемо спільну остаточну перемогу!

Травень 1984

Крайовий Комітет
всегромадського протесту проти російщення
України — у 20-річчя побудови пам'ятника
Т. Шевченкові у Вашінгтоні.

Президія:
Ярослав Падох
Іван О.Флис
Ігнат Білинський

ЯПОНІЯ СТАВИТЬ СВОЄЮ найважливішою ціллю на економічну вершинну конференцію, що розпочалася в четвер, 7-го червня, закінчення війни в обширі Перської затоки — сказав прем'єр Японії Яшугіро Накасоне в інтерв'ю з чужинецькими репортерами перед конференцією семи держав індустріяльного Заходу в Лондоні, але він не подав докладних подробиць, як саме Японія хоче здійснити свою мирову місію.

ВИСОКА Й ВОЛОХАТА істота з людськими рисами обличчя зустрічалася багатьом китайським мандрівникам в глибині країни, особливо в центральному й південному гористому терені Китаю. Ті, що бачили цю загадкову істоту, кажуть, що вона принаймні сім стіп заввишки, не має хвоста, має вміння вживати вогонь і махати бамбуковою палицею та голосно сміється „майже людським сміхом". Китайці називають цю появу „диким чоловіком".

Народ...

(Продовження зі ст. 2)

мусить вестися у цивілізованих формах, простацтво журналістичного стилю треба виелімінувати.

Даймо волю вільній політичній думці. Старе наше покоління вдоволяється патріотичною фразеологією, закликами до „єдности" і подібними поверховними ідеями. Та наростає нове покоління, і коли ми не хочемо його відштовхувати від здійснювання наших завдань у користь України, ми мусимо винести нашу політичну думку на високий інтелектуальний рівень. І над тим треба працювати, а українському журналістові в першій мірі!

Повторюю: не звинувачувати — так! Але замикати уста серйозній політичній полеміці — ні! Це примітизування політичної думки, а на це ми не можемо собі дозволити, коли наші інтелектуальні сили і засоби такі бідні. Мусимо думати про „завтра" і будувати духове підґрунтя для того „завтра". Годі жити відгріванням і апотеозами сумнівних вартостей „учора", у чому ми так любуємося. Не борімся за учорашню сумнівної вартости „єдність", бо таким чином могли б досягти тільки штучну, механічну „єдність", а з такої не було б багато користи, як показує досвід. Призадумаймося як успішно діяти в користь нашої справи в умовах „не-єдности". Рахуймось із дійсністю, перестаньмо плакати над „не-єдністю", а закотивши рукави, сконцентруймо всю увагу на здійснюванні наших завдань, замість на „латанні" єдности, яка є ефемеридою, міражем. Єдність, мабуть, колись прийде, але не за нашого покоління. Молоде покоління досягне її, як „байпродукт" конкретних зусиль, в здійснюванні конкретних завдань, а не в результаті безконечних „засідань", що є перемелюванням пустого у порожне. А коли горбатого і могила не направить, коли віримо, що мусимо „засідати" і радити, радити, радити — то робімо це відкрито, даваймо звіт громаді з тих наших заходів. Продовжуймо журналістичні заходи, під гаслом „народ має право знати", щоб народ знав, до чого наші „політикери" прямують.

Редакторам Кедринові і Дольницькому належиться признання за промощування дороги вільній політичній думці. Ми народ, який політично дозріває, а не стадо баранів.

Наймолодші бандуристи готуються до концерту-панорами

Під час ювілейного концерту-панорами Школи Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку перед стільцями для виконавців збірних ансамблів та підвищеннями для співаків стоятиме ряд маленьких стільчиків. Їх заповнять наймолодші бандуристи недавно розпочатих дитячих відділів ШКМ.

До цього часу перед ШКМ в Ню Йорку й іншими гуртками бандуристів, де б вони не існували, стояла постійна перешкода, яка робила працю з малими дітьми непродуктивною, або просто неможливою, через розмір сучасної бандури.

Бандури, які ми переважно вживали дотепер, були серійні інструменти чернігівської фабрики. Це великі тяжкі інструменти, які навіть для дорослих бандуристів, зокрема дівчат, які тепер по багатьох ансамблях переважають хлопців, були невигідні. В останніх роках чернігівська фабрика почала виробляти трохи меншого розміру бандури для дітей, але й ці бандури були завеликі, а головне тяжкі.

Практично це змушувало навчання на бандурі починати від підлітків, бо меншій дитині годі було піднести інструмент, який дуже часто був більшим від неї, не кажучи вже про те, щоб його технічно опанувати.

Восени 1983 року наша школа замовила у відомого місцевого майстра бандур Кен Блума першу серію дитячих інструментів. Звичайно, це брало трохи часу бо кожну бандуру треба було робити індивідуально. Все ж таки вже в жовтні мистецький керівник Юліян Китастий розпочав працю з першою експериментальною групою дітей віком від 6-ти до 11-ти років у Юніондейлі, Лонг Айленд. На початку 1984 року створилась невеличка група вже в самому Ню Йорку.

Дитячі інструменти повністю себе оправдали. Кен Блум блискуче розв'язав проблему зменшеного інструменту тим, що обмежив бандуру до верхнього діяпазону, немов бе це була оркестрова бандура пріма. Верхні і середні реґістри блискучі і сильні, кращі навіть, ніж на багатьох великих інструментах, а брак басового реґістру в праці з дітьми не відчувається. Найголовніше те, що ці маленькі бандури не тягар для дітей, вони можуть на них свобідно грати, а що важливіше — вони їх люблять.

Це перший раз в історії кобзарства постала можливість для найменших дітей навчатися гри на бандурі; на них діти відразу засвоюють харківський спосіб гри, що означає, що ліва рука виводить мелодію. У той спосіб малі діти мають можливість розвивати обидві руки.

Нарешті прийшов час, що по всіх поселеннях, де існують школи гри на бандурах, можна було охопити наймолодших, а це буде певною запорукою більшого розвитку кобзарського мистецтва взагалі. Залишиться лише одна велика проблема, а саме: створити майстерню для потреб виробу малих бандур у більшій кількості. Звичайно, найбільшою потребою будуть фонди. Замовлення на такі бандури ростуть з кожним днем, а тим часом бракує навіть приміщення, де б такі бандури можна було виробляти разом з іншими, масово. Потреба підтримки громадянства зараз пекуча, бо Совєтський Союз побоявся великого росту кобзарства у вільному світі і вивіз бандур з Чернігова цілком заборонив.

Цьогорічна праця групи Юніондейл і недавно розпочатої групи в Ню Йорку показала, що бандура може бути ідеальним інструментом для музичного навчання дітей. Інструмент нескладний, його легко дитині зрозуміти і опанувати.

Дорогі батьки! Прийдіть на концерт в Гантер-коледж в Ню Йорку, в неділю, 10-го червня, о 3-ій год. по полудні і переконайтесь самі. Масово записуйте дітей до дитячих шкіл гри на бандурі.

Чи можете собі уявити на сцені замість дванадцятьох малих дітей з чудовими малими полтавками п'ятдесят? Ню Йорк і околиці можуть сміливо дати на сцену навіть приблизно сто дітей. Ми вас запевняємо, що для них відкриються двері не тільки Лінколн Сентер, але, ми певні, й Голливуду.

М. Д. Чорний.